

Η εορτή των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης στα Ιεροσόλυμα

[Πατριαρχία](#) / [Πατριαρχείο Ιεροσολύμων](#)

Η μνήμη των Αγίων ενδόξων, θεοστέπτων και μεγάλων βασιλέων και Ισαποστόλων Κωνσταντίνου και Ελένης εορτάστηκε στο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων την Τετάρτη, 3 Ιουνίου 2026 (21 Μαΐου με το παλαιό εορτολόγιο).

Την ημέρα αυτή η Εκκλησία τιμά το μεγάλο έργο που επιτέλεσε ο Μέγας Κωνσταντίνος με τη βοήθεια της μητέρας του, Αγίας Ελένης. Τιμά επίσης το γεγονός ότι ο Μέγας Κωνσταντίνος πίστεψε στον Χριστό ως Θεό, βαπτίστηκε, έπαυσε τους διωγμούς των Χριστιανών και, με το Διάταγμα των Μεδιολάνων (312 μ.Χ.), επέτρεψε στους Χριστιανούς και σε όλους τους άλλους να ασκούν ελεύθερα

την πίστη τους. Παράλληλα, απέστειλε την Αγία Ελένη στους Αγίους Τόπους, όπου εκείνη βρήκε τον Τίμιο Σταυρό και ανήγειρε ιερούς ναούς στα μέρη της επίγειας παρουσίας του Χριστού, όπως τον Πανάγιο Ναό της Αναστάσεως, τη Βασιλική της Βηθλεέμ και άλλους. Από τότε, χιλιάδες προσκυνητές άρχισαν να συρρέουν στους τόπους αυτούς, λατρεύοντας, υμνώντας και δοξολογώντας τον Τριαδικό Θεό.

Η Αγιοταφίτικη Αδελφότητα τιμά ιδιαίτερα τον Άγιο Κωνσταντίνο και την Αγία Ελένη ως ιδρυτές της, καθώς και ως ιδρυτές των Παναγίων Προσκυνημάτων και εγκαινιαστές της εποχής της Ρωμηοσύνης, δηλαδή της Χριστιανικής Ανατολικής Ρωμαϊκής (Βυζαντινής) Αυτοκρατορίας.

Την παραμονή της εορτής τελέστηκε Εσπερινός και το πρωί της ημέρας της εορτής Θεία Λειτουργία στον Μοναστηριακό και Πατριαρχικό ναό της Αδελφότητας προεξάρχοντος του Τυπικάρη Αρχιμανδρίτη π. Αλεξίου, συλλειτουργούντων των εφημερίων του ναού, ενώ συμπροσεύχονταν Αρχιερείς, Αγιοταφίτες Πατέρες και πολλοί προσκυνητές από την περιοχή. Παρούσα ήταν επίσης η Πρόξενος της Ελλάδας στα Ιεροσόλυμα, κ. Άννα Μάντικα.

Σύμφωνα με την καθιερωμένη Αγιοταφίτικη τάξη, στον Πατριαρχικό Ναό της Αδελφότητας λειτουργεί μία μόνο φορά τον χρόνο, δηλαδή κατά την εορτή των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης, μόνο ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων. Επειδή όμως φέτος ο Πατριάρχης απουσίαζε σε αποστολή στο εξωτερικό, τον Εσπερινό τέλεσαν οι ιερείς του ναού.

Μετά το τέλος της Θείας Λειτουργίας ακολούθησε πανηγυρική άνοδος προς το Πατριαρχείο. Οι ιερείς έψαλλαν το απολυτίκιο του Αγίου Κωνσταντίνου:

«Κωνσταντίνος σήμερον, σὺν τῇ μητρὶ τῇ Ἑλένῃ τὸν Σταυρὸν ἐμφαίνουσι, τὸ πανσεβάσμιον ξύλον, πάντων μὲν τῶν Ἰουδαίων αἰσχύνην ὄντα, ὄπλον δὲ πιστῶν, Ἄνάκτων κατ' ἐναντίων· δι' ἡμᾶς γὰρ ἀνεδείχθη, σημεῖον μέγα, καὶ ἐν πολέμοις φρικτόν».

Στο Πατριαρχείο απηύθυνε χαιρετισμό προς τους παρευρισκομένους ο Πατριαρχικός Επίτροπος, Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Καπιτωλιάδος κ. Ησύχιος ο οποίος αναφέρθηκε στη διαχρονική προσφορά των δύο Ισαποστόλων και ιδιαίτερα στην ανάδειξη των Παναγίων Προσκυνημάτων των Αγίων Τόπων. Τόνισε ότι ο Μέγας Κωνσταντίνος, με το Διάταγμα των Μεδιολάνων, την Α΄ Οικουμενική Σύνοδο και την ίδρυση της Κωνσταντινούπολης, συνέβαλε καθοριστικά στην εδραίωση του χριστιανισμού, ενώ η Αγία Ελένη συνδέθηκε με την εύρεση του Τιμίου Σταυρού και την αναγέννηση της χριστιανικής παρουσίας στα Ιεροσόλυμα. Παράλληλα, υπογράμμισε ότι η ανέγερση του Ναού της Αναστάσεως χάρη στη στήριξη του Μεγάλου Κωνσταντίνου κατέστησε τα Ιεροσόλυμα παγκόσμιο κέντρο προσκυνήματος. Ολοκληρώνοντας, επισήμανε ότι το μήνυμα των Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης παραμένει επίκαιρο, καθώς η αληθινή νίκη και ειρήνη πηγάζουν από την αλήθεια, τη δικαιοσύνη και την αγάπη του Θεού.

Ακολούθησε μοναστηριακή τράπεζα.

Αναλυτικά η προσφώνηση του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Καπιτωλιάδος κ. Ησυχίου:

«Ἐκλαμπροτάτη Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος κ. Ἄννα Μάντικα,

Σεβαστοὶ Ἅγιοι Ἀρχιερεῖς καὶ Πατέρες,

Εὐλαβεῖς Χριστιανοὶ καὶ προσκυνηταί,

«Σέλας φαεινότατον, κομήτης ἐσπερώτατος, ἐξ ἀπιστίας εἰς πίστιν Θεότητος μετοχτευθεὶς, ἤχθης ἀγιάσαι λαὸν καὶ πόλιν, καὶ τύπον Σταυροῦ ἐν οὐρανῷ κατοπεύσας, ἤκουσας ἐκεῖθεν. Ἐν τούτῳ νίκα τοὺς ἐχθρούς σου. Ὅθεν δεξάμενος τὴν γνῶσιν τοῦ Πνεύματος, Ἱερεύς τε χρισθεὶς καὶ Βασιλεύς, ἐλαίῳ ἐστήριξας τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, ὀρθοδόξων Βασιλέων πατήρ, οὗ καὶ ἡ λάρναξ ἰάσεις βρῦει. Κωνσταντῖνε Ἰσαπόστολε, πρέσβευε ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.»

Ἡ Ἅγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία πανηγυρίζει σήμερον τὴν μνήμην τῶν Ἁγίων, ἐνδόξων, θεοστέπτων καὶ ἰσαποστόλων Μεγάλων Βασιλέων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, τῶν ὁποίων τὸ ἔργον δὲν περιορίζεται εἰς τὰ στενὰ πλαίσια μιᾶς ἐποχῆς, ἀλλ' ἐπεκτείνεται εἰς ὅλην τὴν πορείαν τῆς χριστιανικῆς οἰκουμένης. Ἀποτελεῖ μνήμην δύο προσώπων, διὰ τῶν ὁποίων ἡ θεία πρόνοια συνήνωσε τὴν Ρωμαϊκὴν Οἰκουμένην μὲ τὸ εὐαγγελικὸν κήρυγμα καὶ συνέδεσε τὴν αὐτοκρατορικὴν ἐξουσίαν μὲ τὴν διακονίαν τῆς Ἐκκλησίας.

Ἰδιαιτέρως διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἱεροσολύμων, ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος καὶ ἡ Ἅγία Ἑλένη ἀποτελοῦν πρόσωπα μοναδικῆς σημασίας. Διότι εἰς αὐτοὺς ὀφείλεται ἡ ἀνάδειξις καὶ ἡ λαμπρὰ προβολὴ τῶν Παναγίων Προσκυνημάτων, τῶν τόπων δηλαδή, ὅπου ἐτελέσθη τὸ μέγα μυστήριον τῆς εὐσεβείας, δηλονότι τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου.

Ὁ μὲν Μέγας Κωνσταντῖνος ἀνεδείχθη ὄργανον τῆς θείας προνοίας διὰ τὴν ἱστορικὴν πορείαν τῆς Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦ Διατάγματος τῶν Μεδιολάνων ἐχάρισε τὴν πολυπόθητον θρησκευτικὴν ἐλευθερίαν εἰς τοὺς χριστιανούς, θέτων τέλος εἰς τοὺς αἱματηροὺς διωγμούς. Διὰ τῆς συγκλήσεως τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν Νικαίᾳ τῷ 325 μ.Χ. συνετέλεσεν εἰς τὴν διασφάλισιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητος καὶ τῆς ὀρθῆς πίστεως. Διὰ δὲ τῆς ἰδρύσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔθεσε τὰ θεμέλια μιᾶς χριστιανικῆς πολιτείας, ποὺ ἔμελλε νὰ σφραγίσῃ τὴν ἱστορίαν ἐπὶ πλέον τῶν χιλίων ἐτῶν.

Ἡ δὲ Ἅγία Ἑλένη, κινουμένη ἀπὸ θερμὴν εὐσέβειαν, προσῆλθεν εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ὡς ταπεινὴ προσκυνήτρια καὶ ἀνεζήτησε τὰ σεβάσματα τοῦ Πάθους τοῦ Κυρίου. Ἡ

παράδοσις τῆς Ἐκκλησίας συνδέει τὸ ὄνομά της μὲ τὴν εὐρεσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καὶ μὲ τὴν ἀναγέννησιν τῆς χριστιανικῆς παρουσίας εἰς τοὺς Ἁγίους Τόπους.

Ἀποτυπώνοντας τὸ ἐνδιαφέρον του διὰ τὰ Ἱεροσόλυμα, ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος γράφει πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον Μακάριον: «Πρὸς ἡμᾶς γράψαι σπούδασον, ἵν' ὅσων δ' ἂν καὶ ὁποίων χρεῖαν εἶναι διὰ τοῦ σοῦ γράμματος τοῦ κόσμου θαυμασιώτατον τόπον κατ' ἀξίαν φαιδρύνεσθαι δίκαιον».

Καὶ ἀλλαχοῦ διακηρύσσει: «Οὗτος καὶ πρῶτος καὶ μόνος μοι σκοπός... ὅπως τὸν ἱερὸν ἐκεῖνον τόπον... οἰκοδομημάτων κάλλει κοσμήσωμεν». Οἱ λόγοι αὐτοὶ φανερόν τὴν βαθεῖαν συναίσθησιν τοῦ αὐτοκράτορος ὅτι τὰ Ἱεροσόλυμα δὲν ἀποτελοῦν μίαν ἀπλῆν πόλιν, ἀλλὰ τὸν τόπον τῆς Σταυρώσεως καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, τὸ κέντρον τῆς χριστιανικῆς πίστεως καὶ τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου.

Οὐχὶ τυχαίως ἡ Ἐκκλησία ἀπένειμεν εἰς τὸν Κωνσταντῖνον τὸν τίτλον τοῦ «Ἰσαποστόλου». Διότι ἡ συμβολὴ αὐτοῦ εἰς τὴν διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου ὑπῆρξεν ἀνάλογος, κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἱστορικῆς ἀποστολῆς του, πρὸς τὸ ἔργον τῶν Ἀποστόλων. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διήνοιξε τὰς ὁδοὺς τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τὸν ἐθνικὸν κόσμον καὶ ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ἐδημιούργησε τὰς προϋποθέσεις, διὰ νὰ καταστή τὸ κήρυγμα τοῦ Παύλου κτῆμα τῆς οἰκουμένης.

Ἐδῶ, εἰς τὴν Ἁγίαν Πόλιν τῶν Ἱεροσολύμων, ὅπου ἠκούσθη τὸ πρῶτον κήρυγμα τῶν Ἀποστόλων καὶ ὅπου ἐγεννήθη ἡ πρώτη Ἐκκλησία, ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν ἀνήγγειλε τὸ μέγα μυστήριον τοῦ Σταυροῦ λέγων: «Ἐμοὶ δὲ μὴ γένοιτο καυχᾶσθαι, εἰ μὴ ἐν τῷ Σταυρῷ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ», (Γαλ. 6,14).

Καὶ ἀκριβῶς τὸ καύχημα ἡμῶν, αὐτὸς ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου, ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τῆς πνευματικῆς παρακαταθήκης τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου. Τὸ σημεῖον, τὸ ὁποῖον εἶδεν ἐν οὐρανῷ, τὸ τρόπαιον δι' οὗ ἐνίκησε τοὺς ἐχθροὺς του, δὲν ἦτο ἓνα στρατιωτικὸν σύμβολον, ἀλλὰ ἡ ἀποκάλυψις τῆς δυνάμεως τοῦ Ἐσταυρωμένου καὶ Ἀναστάντος Χριστοῦ.

Διὰ τῆς προστασίας καὶ τῆς γενναιοδωρίας τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ἀνηγέρθη ὁ πάνσεπτος Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως, τὸ σωτήριο Μαρτύριον, τὸ λαμπρότερον μνημεῖον τῆς Χριστιανοσύνης. Ἀπὸ τότε καὶ μέχρι σήμερον, ἐπὶ δεκαεπτὰ αἰῶνας, ἀναρίθμητα πλήθη προσκυνητῶν συρρέουν εἰς τὸν Πανάγιον Τάφον, διὰ νὰ προσκυνήσουν τὸν τόπον, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀνέτειλε τὸ φῶς τῆς Ἀναστάσεως.

Διὰ τοῦτο καὶ ἡ Γεραρὰ Ἁγιοταφικὴ Ἀδελφότης διατηρεῖ ἀσβέστως τὴν μνήμην τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, θεωροῦσα αὐτοὺς ὄχι μόνον μεγάλους

εὐεργέτας καὶ προστάτας τῶν Ἁγίων Τόπων ἀλλὰ καὶ συνδημιουργοὺς τῆς ἱστορικῆς ταυτότητος τῶν Ἱεροσολύμων, ὡς παγκοσμίου κέντρου προσκυνήσεως, προσευχῆς καὶ μαρτυρίας. Τὸ ἔργον τό ὁποῖον ἐκεῖνοι ἤρχισαν συνεχίζεται μέχρι σήμερον διὰ τῆς διαφυλάξεως τῶν ἱερῶν προσκυνημάτων καὶ τῆς μαρτυρίας τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου εἰς τὴν οἰκουμένην.

Σήμερον, ἀναπέμποντες δοξολογίαν καὶ εὐχαριστίαν πρὸς τὸν Ἅγιον Τριαδικὸν Θεὸν διὰ τὰς δωρεὰς Του, δεόμεθα συγχρόνως ὑπὲρ εἰρήνης εἰς τὴν δοκιμαζομένην Ἁγίαν Γῆν. Ἐν μιᾷ ἐποχῇ κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Μέση Ἀνατολή δοκιμάζεται ἀπὸ συγκρούσεις, πολέμους καὶ ἀβεβαιότητα, τὸ μήνυμα τῶν Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης παραμένει ἐπίκαιρον. Ὅτι ἡ ἀληθῆς εἰρήνη εὐρίσκεται εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Σταυροῦ· καὶ ὅτι ἡ ἀληθῆς νίκη εἶναι ἐκεῖνη, διὰ τῆς ὁποίας θριαμβεύει ἡ ἀλήθεια, ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ.

Καὶ μετὰ τοῦ ὑμνωδοῦ ἀναφωνοῦμεν: «Χαίροις Κωνσταντῖνε πάνσοφε, ὀρθοδοξίας πηγῆ, ἡ ποτίζουσα πάντοτε τοῖς γλυκέσι νάμασι τὴν ὑφήλιον ἅπασαν. Χαίροις τὸ καύχημα τῶν Χριστιανῶν, βασιλέων πρώτιστε· χαῖρε χαρὰ τῶν πιστῶν». Ἀμήν.

Ἐψοῦμεν, λοιπόν, τὸ ποτήριον τοῦτο εἰς ὑγίειαν, μακροημέρευσιν καὶ θεόθεν ἐνίσχυσιν τοῦ Μακαριωτάτου Πατρός καὶ Πατριάρχου ἡμῶν κ.κ. Θεοφίλου Γ΄, εἰς πρόοδον, εὐστάθειαν καὶ εὐλογίαν τῆς Ἁγιοταφτικῆς ἡμῶν Ἀδελφότητος, καὶ εἰς χαρὰν καὶ πνευματικὴν προκοπὴν πάντων τῶν παρόντων πατέρων, ἀδελφῶν, φίλων καὶ εὐεργετῶν. Εἶησαν αἱ ἡμέραι πάντων πλήρεις εἰρήνης, ὑγείας, ὁμονοίας καὶ θείας χάριτος, καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Παναγίου Τάφου νὰ συνοδεύῃ πάντας ἡμᾶς. Εἰς πολλὰ καὶ εὐλογημένα ἔτη!»

Ἔτη πολλὰ καὶ εἰρηνικά!

